

Univerzita Karlova v Praze
Fakulta sociálních věd
Institut mezinárodních studií

Praha, 20. srpna 2013

Posudek bakalářské práce

Tereza Janatková: Erste Generation der RAF in gewählten Medien

Tereza Janatková předložila pečlivě zpracovanou bakalářskou práci, která vyniká vysokou jazykovou a stylistickou úrovní. Z jejího textu je patrné, že autorka má akademické předpoklady. Na této úrovni studia je na místě ocenit zejména její velmi rozvinutou schopnost orientovat se v komplexních otázkách a vystihnout a strukturovaně vyložit jejich podstatu. Text psaný v německém jazyce je dobře srozumitelný a občasné drobné gramatické chyby (např. ve skloňování) nesnižují jeho čtivost. Rozdělení výkladu do kapitol a podkapitol je dobře promyšlené a účelné. Autorka umí také dobře zacházet s poznámkovým aparátem, ve kterém podrobně odkazuje na citovanou literaturu.

Bohužel se však Tereza Janatková dopustila i několika podstatných chyb. Název práce „První generace RAF ve vybraných médiích“ nekoresponduje s obsahem práce, kde je pozornost věnována zejména výkladu dějin této teroristické skupiny a soudnímu procesu s ní a nikoliv jejímu mediálnímu obrazu. Reflexí v médiích se jako vedlejším aspektem zabývá pouze poslední kapitola na základě analýzy dvou deníků, které vycházely v tehdejších Československu.

V této kapitole obsažená kvalitativní analýza článků o RAF vydaných v denících Rudé právo a Práce je velice povedená. Odbornou kvalitu práce zvyšuje to, že autorka postupovala při vybírání textu pro provedení své analýzy systematicky a svůj postup, který jí umožnil zpracovat denní tisk z dlouhého období, detailně zdůvodnila a zdokumentovala (nejprve vypracovala seznam jednotlivých událostí souvisejících s dějinami RAF a posléze hledala zmínky o každé nich v pěti číslech každého z obou deníků, která vyšla po dané události). Tato část práce nezůstává u popisu, ale rozebírá otázku, jak a proč se měnil způsob, jakým bylo o levicovém terorismu v československých médiích informováno. Vzhledem k tomu, že tato kapitola tvoří pouze asi jen pětinu studie, je však název celé práce neadekvátní.

S tím souvisí i další problém, a to je absence výzkumné otázky. Zatímco ve vztahu k analýze československého tisku autorka v úvodu práce (s. 11) velmi dobře formuluje otázku (chce se zabývat tím, jak bylo o RAF informováno v československém tisku a zda představoval levicový terorismus pro něj interpretační problém) a tohoto problému se také ve svém výkladu v příslušné kapitole drží, pro hlavní část své práce si žádnou výzkumnou otázku nestanovila. V úvodu (s. 11) zmíněný cíl „vyložit činnost první generace RAF“ není možné považovat za výzkumnou otázku. Převážnou část práce pak tvoří pouze rekapitulace faktů o dějinách teroristické organizace RAF, jakkoliv je tento faktografický výklad stylisticky velice dobře zpracovaný.

To, že autorka není vedena výzkumnou otázkou, přispívá také k tomu, že má tendenci zabíhat do přílišných detailů a popisu dílčích událostí, které nejsou vzhledem ke stanovenému rozsahu práce relevantní – např. podrobnosti o životě členů RAF (s. 21–22), průběhu únosu letadla Lufthansy v r. 1977 (s. 31–32) či sebevraždě vězňených teroristů (s. 32–33).

Kromě toho je za problematický možné označit i výběr literatury, za pomoci které autorka tento detailní popis vypracovala. Na jednu stranu je v práci téma dobře zasazeno do širšího kontextu dění ve Spolkové republice v 60. a 70. letech. Zde Tereza Janatková odkazuje na uznávané přehledové publikace o dějinách Německa (Wolfrum, Morsey, Müller) a na i v českém jazyce vydanou podařenou syntézu k dějinám studentského hnutí 60. let v mezinárodním kontextu (Gilcher-Holteyová). Na tomto místě tedy autorka prokázala rozhled, který je na úrovni bakalářského studia chvályhodný.

Na stranu druhou opírá svůj výklad o první generaci RAF (kromě práce od Šárky Daňkové, která je základním titulem k této problematice vydaným v českém jazyce, a sborníku redigovaného Colinem, Graafem a Pekelderem, který zpracovává téma z hlediska kulturních dějin – zohlednění této knihy je velmi pozitivní), také o německé publikace, které není možné označit za odbornou literaturu, jakkoli jsou široce recipované. Jedná se zejména o knihu Stefana Austa, kterou je možné považovat za velice dobrou literaturu faktu, jež ale, kromě toho že je psaná beletristickým slohem, postrádá poznámkový aparát, který by odkazoval na prameny. Autorova tvrzení tak nejsou nijak ověřitelná. Stejněho žánru jsou i citované knihy od Peterse a náležitosti odborného textu nespĺňuje ani publikace od Pfliegera.

Omezený přínos takovýchto publikací pro závěrečnou práci by student na konci bakalářského studia měl být schopen rozpoznat a, není-li možné se jejich použití vyhnout, měl by jej kriticky vyhodnotit alespoň v úvodu práce. Jejich použití výrazně snižuje kvalitu práce. Naopak pozornosti autorky unikl sborník vydaný Wolfgangem Kraushaarem,¹ který shrnuje poznatky dosavadního výzkumu k tématu a je dostupný v knihovně Filozofické fakulty.

S přihlédnutím k výše uvedeným výhradám týkajícím se absence výzkumné otázky a výběru literatury a s ohledem na velice dobré zpracování textu po stránce stylistické, pečlivý poznámkový aparát a dobře zvládnutou analýzu československého tisku doporučuji bakalářskou práci Terezy Janatkové k obhajobě a navrhuji udělení známky velmi dobře.

PhDr. Ondřej Picka

¹ Wolfgang Kraushaar (ed.), Die RAF und der linke Terrorismus (Hamburg : Hamburger Edition, 2006).